

I E L T E A T R E

LES ESTRENES

Millàs-Raurell: La mare de Håmlet (Romea)

Es de pensar que, presentant-nos la seva obra amb un títol tan ambiciós com el que li ha posat—que per força ha de menar-nos a comparacions, el resultat de les quals ens permetem suposar que ja comptava que era ben difícil que li fos favorable—, Millàs-Raurell s'ha volgut sotmetre a un amenaçador handicap que havia de pesar damunt d'ell d'una manera formidable.

Però, per altra banda, és quasi segur que aquest autor ha pensat ja també que per escriure una mare de Håmlet, posant al davant nostre de bell nou aquest personatge amb tot el caràcter i amb tota la força que li donà Shakespeare, caldria ésser Shakespeare mateix. Per això hem de creure que, malgrat el títol que ha posat a la seva nova obra, Millàs-Raurell no s'ha proposat de cap manera donar-nos una re-creació d'aquell tipus, sinó que ha volgut assenyalar-nos només allò que emparenta—per bé que de molt lluny—la seva Irene, tràgicament frívola, amb aquella Gertrudis reina de Dinamarca, tràgicament apassionada: la concupiscència en què es troben enfonsades; l'una i l'altra havent de sentir de llavis del seu mateix fill el blasme i la vergonya de llur pecat.

Però en el cor d'aquella Gertrudis shakespeareana hi ha encara alguna cosa de bo; alguna fibra que reaccionarà sota l'efecte d'una apellació greu i vibrarà com la de Håmlet; podrà despertar-se en ella el seu sentiment de mare. En mostrar-li el seu fill la ignominia en què viu, ha pogut estremeir-se; ha pogut obrir els ulls fins al fons de la seva ànima per veure-hi «aquelles taques negres i inesborrables per mai més» que l'horroritzen; ha pogut penedir-se. El seu dolor ha estat ben diferent del d'Irene en sentir-se retreure els estralls del temps damunt del seu cos, que és la única cosa que ha afectat a aquesta d'una manera real; la única cosa que de totes les turpituds, de totes les desgràcies, de totes les malvestats que li ha descobert el seu fill, ha deixat arribar fins al seu cor. Gertrudis és immortal perquè els seus sentiments són profunds; Irene és superficial, i d'això pervé la seva amoralitat. Malgrat que els seus pecats agafin més importància als nostres ulls, Gertrudis és més a la vora de la redempció que no Irene, la tràgedia de la qual és més

desolada i terrible per l'eixarximent i la buidor en què es troba la seva ànima que no pas la tràgedia d'aquella, en l'ànima de la qual quedarà sempre algun recó on fer brillar una petita guspira de sentiment i d'emoció d'alguna noblesa.

I no tan sols aquest personatge central de l'obra, sinó tots els altres que en ella intervingen, com el mateix Ernest, fill d'Irene, home actiu, decidit i sencer, que ens resulta, en veritat, ben diferent d'aquell in-

Millàs-Raurell, per F. Callicó

decís i cogitatiu Håmlet que se'ns presenta ja a les primeres paraules obsessionat per la idea del suïcidí i espantat davant la necessitat d'obrar; no tan sols els camins que han seguit els esdeveniments fins a posar-nos en presència de l'acció, sinó tota la marxa d'aquesta, corrobora la nostra impressió que allò que tenen de comú Gertrudis i Irene ha estat el punt de partida, no d'una glossa i un descabellament i un eixamplament de tot allò que en la tràgedia de Shakespeare queda apuntat, sinó d'una creació ben pròpia en la qual Millàs-Raurell ens ha donat un drama intensíssim i d'una gran qualitat tan teatral com literària, per bé que per nosaltres aquests dos conceptes són completament idèntics.

Els caràcters que se'ns presenten en *La mare de Håmlet* són d'una veritat i una exactitud colpidores. L'autor de *La Llotja* se'ns presenta una vegada més amb el seu pessimisme decorat i amarg, treballant en profunditat i arribant al moll de l'os dels personatges, sense cap falla i tot dins la lògica més estricta de cada psicologia. Irene és una creació de primer ordre tots tres actes, però culmina en la patètica escena de l'acabament quan, després de les violentes paraules del seu fill Ernest, que volia arrancar-la de la mentida amb l'horrible veritat que li ha posat al davant, accepta tota la baixesa i tota l'abjecció per tal de no haver de renunciar a la seva falsa felicitat. El joc escènic—les entrades i sortides, el repartiment de les escenes, el diàleg, els cops d'efecte—, portat amb tota la seguretat i amb la més justa gradació. El llenguatge, correctíssim, però sense pedanteria. La interpretació, excel·lent per part de la senyora Vila, la qual sabé treure magníficament el seu paper; també el senyor Davi, encara que ens semblà que no tenia prou estudiat el seu. Els altres actors, justos i correctes. Hem de remarcar especialment la senyora Morató en la seva Angela Sastre, i el senyor Ventayols, que fa un Pauli excel·lent.

Enriquant d'una manera notable la massa anodina decoració del primer i del segon acte—no parlem de la del tercer, senzillament lletgissima—, veiem dos quadros de cavallet amb un paisatge cada un. Es cosa de dir que tota la presentació en quedava ennoblida. Un era de Rafael Benet i l'altre de Francesc Labarta.

JOAN CORTES

Teatre Català ROMEA
Compania catalana VILA-DAVI

Cada dia, el triomf de Millàs Raurell,
La mare de Håmlet

Protagonista: MARIA VILA
Direcció: PIUS DAVI

Teatre Català Novetats
Compania catalana, direcció:
CARLES CAPDEVILA

Demà, divendres, debut de

ROBINNE

Dilluns, 2 de març, estrena de la darrera producció de JOSEP MARIA DE SAGARRA,

La perla negra

El ballarí John Bux

John Bux — l'excel·lent ballarí català que actua a l'Edèn Concert — s'ha compost un tipus que participa mig de Buster Keaton i mig dels estudiants d'Oxford o de Cambridge. I que té alguna cosa del *clergyman*, també. Un tipus *ahuri* i inefable. Tot molt *cocasse* i molt internacional. Quant al rostre, el del nostre home és completament impassible. Hi ha diversos parers sobre el gest facial dels ballarins. Félix Rosan, el creador del Pierrot de *Délresse*, vol que el ballarí sigui també un mimic, un èmul de Sé-larlí sigui un mimic, un èmul de Séverin. «Tots els muscles del seu rostre concorren a traïr l'ànima adolorida», ha dit França-Rhol de Rosan. Per contra, molts crítics, partidaris de dreçar la plàstica contra l'expressió, han reprotxat a Palucca, una singular dansarina alemanya que ha actuat recentment a la Sala de l'Éna de París, l'excés d'expressió que crea amb la mimica facial li fa més nosa que servei.

No siguem partidistes, I adoptem l'actitud que cada cas particular aconsella. Al ball espanyol, per exemple—essencialment foc i sang, passió i ànima, vehemència—no li fa cap nosa, ans li és necessària, la mimica facial que expressa estats d'ànima. Al ball americà, per contra—asèptic i esterilitzat, deshumanitzat—en el qual el cos i les cames són molt més importants que el rostre, i per al qual l'expressió anímica, la mimica facial li fa més nosa que servei.

John Bux ho ha comprès. I el seu rostre—absent i llunyà, inexistent—no ens desborda ni ens distreu, i ens permet de lliurar-nos sense obstacles als que expressa el seu llenguatge corporal.

Hi ha la dansa que és, sobretot, bella actitud. L'art sublim de Vicente Escudero, per exemple, Tothom recorda les parades brusques del gitano genial, seguides de poderoses *détentes*, nervioses i felines. «Es un arc tivant, els gestos del qual arrenquen de sobte com flexes, amb rapidesa i precisió, vivacitat i domini», ha dit Louis Léon-Martin. Tothom recorda aquells moments immobils de l'Escudero, clavats a terra en una meravellosa pose d'alta plasticitat. Belles actituds. Figures belles. L'art de John Bux, per contra, és essencialment moviment. El moviment continu, el dinamisme trepidant. El seu cos vibra i s'agita constantment, animat d'aquella mena de *tremoussement* rítmic de la gent de color, que ha fet dir al car García Lorca, arribat de Nova York, que el negre es treu la música fins i tot de les butxaques.

El cos de John Bux, com el d'un veritable *pantin* de cautxú, teixeix i desteeix damunt la línia trencada dels ritmes de jazz les més inversemblants contorsions, les més inesperades desarticulacions, les pitjors acrobàcies. I tot sense accentuar, sense apoiar. Indicant, únicament, i tot sense esforç aparent. Dissimular l'esforç. Heus ací la preocupació capital de Hal Sherman, el creador del gènere. «Fer totes les coses com si no hi hagués esforç. Quan ballo amb esforç, tot se'n va a rodar. El meu vestit és flotant perquè ha de donar el ritme sense apoiar», deia el gran fantasista a Maurice Verne. Dissimular l'esforç. Heus ací una de les conquestes més legítimes del music-

hall. El públic no té idea de l'esperit de sacrifici i de la tenacitat, de la fèrria voluntat, que calen a l'acròbata, a la ballarina, per aconseguir la *mise au point* de llur treball. El circ, el music-hall, com la boxa, més que la boxa, són una magnífica escola de voluntat. L'entrenament d'un Rastelli, per exemple, és molt més dur que el d'un Gironès. El públic no té idea del treball de presidari al qual s'han de lliurar l'acròbata, la ballarina, per a muntar llur número, i tota la dosi de voluntat que han de posar

El català John Bux

en joc per a domar la matèria, reduir-la a la impotència, i presentar després les performances més considerables sense esforç aparent i amb el somriure als llavis. «El que em plau—diu Jean-Louis Vaudoyer en parlar dels acròbates—és una dificultat llargament combatuda, finalment vençuda, i presentada després sota la màscara cortès i amable del plaer i del caprici.»

Es en aquesta difícil facilitat on radica l'encís més pur de l'art de John Bux.

SERASTIA GASCH

Commemoració de Lessing

Després d'haver celebrat, ara fa dos anys, el segon centenari de Lessing, els alemanys commemoren actualment el centenari de la seva mort. Amb aquest motiu, el Teatre de l'Estat ha representat unes quantes obres de Lessing, entre elles una de molt poc coneguda, en un acte: *La matrona d'Efes*. Heinrich Mann ha radiat una conferència sobre Lessing i el president del Reich ha fundat un premi de cinc mil marcs per a la millor obra sobre les idees filosòfiques de Lessing; l'ha obtingut un catedràtic de Iena, Leisegang.

LA MUSICA

Conxita Supervia

Poques vegades el Palau de la Música Catalana en un diumenge a la tarda ha pogut aplegar una quantitat de públic brillant com el propassat diumenge. Era una cosa temptadora per un cronista de societat. Però el nostre ofici és merament de crítics musicals, i encara gràcies, de manera que deixarem per a plomes més ben tallades que la nostra la relació de l'espectacle de la sala.

Conxita Supervia va cantar un extens programa; tres parts de música comprenent des de Mozart a Mompou. En totes les peces vam poder admirar la seva veu extensa i ben timbrada, l'excel·lent escola i la cura de l'estil. Particularment excel·leix en aquelles composicions de caràcter alegre i tendre amb una punta de malícia.

Aquesta contralt és una de les més intel·ligents conreadores de música de concert que hàgim sentit. Té el sentiment innat del detall i de l'acabat de la dicció. Posseeix el gest que marca amb justesa la intenció de les paraules. A més, té un aplom perfecte i aquell element imponderable de suggestió que acaba d'assegurar el domini del públic.

Els autors que va cantar gairebé tots ja són coneguts del públic de Barcelona. Exceptuem-ne Pizzetti, del qual oïrem una melodia feta sobre una poesia de D'Annunzio. Es tracta d'una *Pastoral* feta amb una cantarella arcaïtzant, tractada un xic a la francesa—més de Fauré que de Debussy. Es treia amb molt bon gust i neta de dissonàncies. S'adaptava perfectament a la lletra de Gabriele d'Annunzio.

La cançó de G. Duran, compositor d'origen català criat a Canàries, s'enllaça perfectament amb la tendència de Falla. Un xic més nerviós, però. Pertany a l'escola popularista-refinada que tan sòlid prestigi té enllà de l'Ebre, d'ençà que Albéniz, nat a Puigcerdà, va inventar-la. Falla en aquests moments n'és el gran Pontífex, i G. Duran sosté dignament la tradició de tan eminents artistes.

Les cançons dels nostres Samper i Mompou foren molt ben rebudes per l'auditori. La de Samper posseeix una gran elegància de línia i l'acompanyament molt ben escrit i feliç de ritme i figura. La de Mompou, una gran tendresa lírica i el refinat pessigolleig de les harmonies. A base de no voler personalitzar-se, Mompou és dels nostres compositors més personals.

Com diem més amunt, Conxita Supervia sabé trobar l'estil que calia per dir totes aquestes composicions, tan diverses entre si d'esperit i d'escola.

I, encara que no sigui ben bé el nostre comès, sigui'n lícit d'expressar la nostra enhorabona als organitzadors del concert pel gust i la intel·ligència amb què ha estat duta a cap la propaganda.

A veure si hom en pren exemple. Hi guanyaran els artistes i l'art.

G. M.

ufa
i
Fritz
Lang

creadors
de
Metró-
polis
presenta-
ran des
de
dilluns,
dia 2
de març

simultàniament en
CAPITOL
i
KURSAAL

el film

**La mujer
en la Luna**

Una realització de vanguardia, amè i orientat en la famosa novel·la de Juli Verne.

Aquesta pel·lícula no conté ni cabarets, ni escenes de revista, ni toaletes.

• FÉMINA •

EL PRESIDIO
POR
JUAN DE LANDA-JOSE CRESPO

¿ES EL HOMBRE
CARCELERO DE SU HERMANO?

PRODUCCIÓ EN
ESpanyol DE Metro Goldwyn Mayer

CONXITA SUPERVIA

L'eminent cantant catalana que, després d'haver fet triomfar les nostres cançons per tot Europa, dona el seu darrer concert a Barcelona, amb un programa realment extraordinari

AVUI DIJOUS NIT, AL
PALAU DE LA MUSICA CATALANA

CAMISERIA

F. Vehils Vidal

32-Avinguda Portal de l'Angel-34

7, Plaça Universitat, 7

REBAIXES EN TOTES LES
SECCIONS DE LA CASA

—Quin furóncol! És el més gros que he vist en la meua vida! És un cas extraordinari!

—Es un furóncol de no res, però, sabeu?, s'ha d'afalagar el client.

(Dimanche Illustré, París)

La modista.—Es aquí que em fa mal, senyor doctor.

(The Boulevardier, París)

—Ahir et vaig deixar dos ous i només me'n tornes un.
—Ai! Segurament m'he equivocat tot comptant.

(Lustige Kölner Zeitung, Colònia)

AFISA

Laietana, 18, pral., B

Director

Carles Ossorio

Autoritzacions per a noves indústries

Noves instal·lacions canvis i trasllats

Certificats de productor nacional

Contribució industrial territorial, utilitats

Expedients de protecció de l'Estat

Representant especial a MADRID

Anunciar

MIRADOR

és donar a conèixer un producte per tot Catalunya

AIGUA DE ROCALLAURA

LA DEU MÉS RICA DEL MÓN

Si vostè pateix d'Albuminúria, Litiasi úrica (mal de pedra), Bronquitis parenquimatosa, Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn en ampolles de litre i mig i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

Carrer Hospital, 32 i Salmeron, 133

mobles urrutia

dormitoris, menjadors, rebadors, etc.

pisos complets des de 1.000 pessetes

facilitat de pagament a preus al comptat

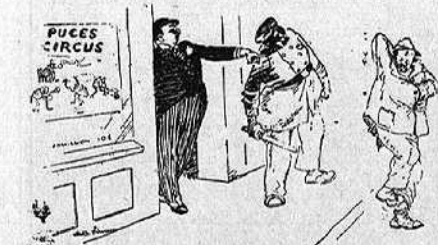
carme, 14

(tocant a les ramblas)

—Aguanta'm aquest clau, Joan. Amb la meua poca vista tinc por de clavar-me un cop de martell al dit.

(Punch, Londres)

El domador. — Guàrdia, agafeu aquest home!

(Life, Nova York)

—Dimoni! Aquí sí que no em posaran cap multa!

(Le Pèle-Mêle, París)

—M'he empassat el botó del coll!

—Ja era hora que algun dia sabessis on és.

(Judge, Nova York)

¡NERVIOSOS!

Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades **GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ** que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaç la

Neurastenia, impotència (en totes les seves manifestacions), mal de cap, cansament mental, pèrdua de memòria, vertigens, fadiga corporal, tremolors, dispepsia nerviosa, palpitations, histerisme i trastorns nerviosos en general de les dones i tots els trastorns orgànics que tinguin per causa o origen esgotament nerviós.

Les Gragees potencials del Dr. Soivré, més que un medicament són un element essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós, regenerant el vigor sexual propi de l'edat, conservant la salut i prolongant la vida; indicades especialment als escolars en la seva joventut per tota mena d'excessos, als que verifiquen treballs excessius, tant físics com morals o intel·lectuals, esportistes, homes de ciència, financers, artistes, comerciants, industrials, pensadors, etc., aconseguint sempre, amb les Gragees potencials del Dr. Soivré, tots els esforços o exercicis fàcilment i disposant l'organisme per reprendre's sovint i amb el màxim resultat, arribant a l'extrema vellesa i sense violentar l'organisme amb energies pròpies de la joventut.

Basta pendre un flascó per convèncer-se'n

Venda a 5'50 ptes. flascó, en totes les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i Amèrica

NOTA. — Dirigint-se i tramitant 0'25 ptes. en segells de correu per al franquig a Oficines Laboratorio Sôzatarg, carrer del Ter 16, Barcelona, rebreu gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament i tractament d'aquestes malalties.

A les deu notabilíssimes característiques que determinen l'extra qualitat del neumàtic

INDIA

Superior al millor

cal afegir avui la nova patent

"Sawtrooh Tedlock"

(Pany de dents de serra)

amb la qual es fa impossible el desprendiment de la banda de rodament

Les patentades característiques

INDIA

fan possible la fabricació en exclusiva de l'article de la més alta qualitat que la indústria coneix

Representant general per a Espanya

A. CAR

BARCELONA

Passeig de Gràcia, núm. 99
Rosselló, 234 - Telèf. 73992

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correus Apartat 190
Telèf. "Carbur"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Bergà (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99% DE PURESIA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MAGNESI i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

Suscriviu-vos a **MIRADOR**

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIÓ

El Sr.

que viu a

carrer

n.º

es subscriu a **MIRADOR**

del preu fixat de **2'50 ptes.** trimestre.

de

de 193

Signatura